

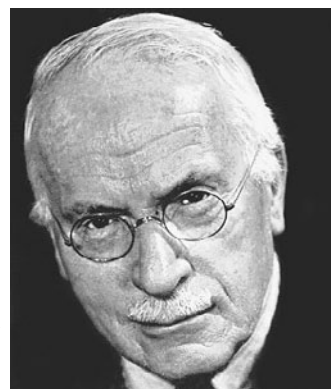
CARL GUSTAV JUNG

ČLOVEK POSUDZUJE PODĽA TOHO, AKÝ SÁM JE

Povolaním psychiater

Psychické bolo pre neho rovnako skutočné ako fyzické. V psychologicko-duchovnej oblasti vnímal najvyššie hodnoty. **Carl Gustav Jung** (26. 7. 1875 – 6. 6. 1961), švajčiarsky lekár, psychológ a psychoterapeut, mysliteľ i spisovateľ, dokázal pozorne vnímať vnútorné zážitky, študoval vývoj človeka ako individua, rozpracoval svoje poznatky do otvoreného

systému analytickej psychológie. Zvýraznil psychológiu náboženskej skúsenosti, umenia a kolektívneho podvedomia. Vysvetlil vnútorný proces individualizácie a význam jedinca v rozvoji ľudstva. Postavil modernú psychológiu do vzťahu k novodobej prírodovede, ponúkol hlbšie vnímanie duchovnosti v ľudskom osude. *Na základe mnohonásobnej skúsenosti viem, že duša má vnútorný zrak, ktorý jej umožňuje vidieť svetlo.*

Uznával osobné podvedomie (odrážajúce zatlačané túžby a spomienky) i kolektívne podvedomie (predstavujúce súhrn zjednocujúcej ľudskej pamäti ako druhu). Podvedomie vníma, má predtuchy, cíti a myslí. Je usadeninou životných predkov, kolektívnou ľudskosťou, historickou skúsenosťou. Jung vnímal v ľudskej osobnosti archetypy, ktoré môžeme vyjadriť svojím životom a ich protikladné stránky zmierlivo znášať. Vždy ukazujeme iba niektorú zo svojich masiek. Hľadáme úplnosť života a jeho zmysel. Túžime po večnosti, spravodlivosti, dokonalosti. Chceme naplniť individuálnu existenciu, pochopiť svoje bytostné ja. *Ak človek dozrie do plnej individuality, je to ako keď sa rieka, ktorá sa neúčelne rozlievala vedľajšími prúdmi a bažinami, náhle vráti do svojho vlastného koryta.*

Psyché (duša), i keď podobne neprístupná ako hmota, môže byť chápaná ako hybná sila vedomého života, ako zdroj vedomia. *Naše vedomie predsa samé seba nevytvára, ale pramení z neznámej hĺbky. Prebúdza sa pozvoľna v dieťati a prebúdza sa každé ráno z hĺbok spánku z nevedomého stavu. Je ako dieťa, ktoré sa denne rodí z materského prázakladu nevedomia.* Duchovné vnímanie je možno najreálnejšie, pretože je tým najbezprostrednejším v našom vedomí. Psychično je pre nás bezprostredná realita, *psychično je veľmocou, ktorá mnohonásobne prevyšuje všetky sily zeme.*

Duchovné predstavy sú nutnou súčasťou ľudského života. Jung ponúkal zmysluplné odpovede na problémy ľudského vedomia. *Idea mravného zákona a idea boha sú nevyvrátené zakorenené v ľudskej duši.* Požiadavku viery spájal s uvažovaním a porozumením. Uznal, že náboženstvo má nadprirodzený základ, ale vyžaduje aj osobnú skúsenosť. *Zisťujem, že všetky moje myšlienky krúžia okolo boha ako planéty okolo Slnka a sú ním ako planéty Slnka neodolateľne priťahované.*

Zjednotená obojstrannosť

Vedel pristúpiť k najzákladnejším otázkam človeka a našej doby. Snažil sa pochopiť dušu moderného obyvateľa planéty. Spoznal, že ak chce ľudský rozum popísať nepochopiteľné, tak to rozloží na protiklady. Naše vedomie vníma určité obsahy a obrazy, z fyzického a iné z duchovného prostredia. Povaha ducha i hmoty je stále vo svojej podstate nejasná a tajomná. Rozvíjajúci sa rozum postupne odstraňuje skreslenia psychickej reality, ktorá asi bude dvojstranná: zmysly i zmysel. Prírodopis ducha potrebuje veľmi hlboký výskum podstaty tajomstva psychického života.

Večnosť ducha

Rozhodujúca otázka pre človeka znie: Vzťahuješ sa k nekonečnu alebo nie? To je kritérium jeho života. Len vtedy, keď viem, že nekonečné je podstatné, nezakladám svoj záujem na ničotnostiach a na veciach, ktoré nemajú rozhodujúci význam. Ak to neviem, tak nástoľivo trvám na tom, že niečo vo svete znamená pre tú alebo onú vlastnosť, ktorú chápem ako osobné vlastníctvo. Napríklad pre svoje nadanie alebo svoju krásu. Čím viac človek trvá na klamlivom vlastníctve a čím menej je pre neho zrejme to podstatné, tým nespokojnejší je jeho život. Cíti sa obmedzený, pretože má obmedzené zámery a to vytvára závisť a žiarlivosť. Ak chápeme a cítime, že sme už v tomto živote napojení na nekonečno, menia sa naše túžby a náš postoj. Sme niečím len vo vzťahu k tomu podstatnému a ak to nemáme, premárnili sme život. Aj vo vzťahu k iným ľuďom je rozhodujúce, či sa v ňom to nekonečné vyjadruje alebo nie. Človek je nasmerovaný k zduchovneniu, k poznaniu večnosti. Ľudské svedomie má schopnosť vyhľadávať zmysel, zažíhať svetlo v temnotách bytia. Zvláštne je len to, že sa človek nechce naučiť, že jeho otcom je osobný boh.

Skupinová fotografia z roku 1909 pred Clarkovou univerzitou. Vpredu zľava: Sigmund Freud, G. Stanley Hall, Carl G. Jung. Vzadu zľava: Abraham Brill, Ernest Jones, Sándor Ferenczi.

Jung rád uvádzal krásnu starú legendu o rabínovi, ku ktorému prišiel žiak a spýtal sa: *Vôľakedy existovali ľudia, ktorí videli boha tvárou v tvár; prečo už dnes nie sú?* Tu mu rabín odpovedal: *Pretože sa dnes už nedokáže nikto skloniť tak hlboko.* Človek sa však musí aspoň trochu skloniť, aby čerpal z prameňa. Možno vtedy duchovným zrakom zazrieme boha ako systém života s absolútnou vôľou a vedomím, ako harmonickú osobnosť ducha, ako všetko objímajúci princíp každej reality. Toho, ktorý je spojenie protikladov v láske.

Spomínanie

Príležitostné postrehy a krátke myšlienky, ktorých autorom je C. G. Jung:

- *Duša obsahuje toľko záhad, čo svet so svojimi galaktickými systémami.*
- *V podstate vzaté, sme zahalení do psychických obrazov tak, že vôbec nemôžeme preniknúť k podstate vecí mimo nás.*
- *Všetko tkvie v duši, všetko je takpovediac na vnútornej strane.*
- *Duša má od prírody náboženskú funkciu, prejavuje sa sama od seba.*
- *Naozajstné dejiny ducha sú uchované v žijúcom duševnom organizme každého jednotlivca.*
- *Lekár stále vidí choroby, avšak podstatná časť jeho umenia je v tom, že ich nevidí tam, kde nie sú.*
- *Existujem na základe čohosi, čo nepoznám. Aj napriek tejto neistote cítim spolaľivosť toho, čo existuje, a kontinuitu svojho života, aký je.*
- *Nech povieme čokoľvek, nikdy slovo nevyjadri celok.*
- *Ak by absolútne prevažovala nezmyselnosť, potom by s vyšším vývojom stále viac mizlo naplnenie života zmyslom. Ale zdá sa mi, že to tak nie je.*

- *Pravda poplatná zmyslom môže vystačiť rozumu, ale nikdy nedáva zmysel ľudského života; tento zmysel zachvacuje a vyjadruje aj vnútro človeka.*
- *Otras nášho sveta a otras nášho vedomia sú jedno a to isté. Všetko sa stáva relatívnym a preto problematickým. Moderný človek sa nevyhnutne vracia k svojej duchovnej realite a čaká na jej istotu.*
- *Všetky najväčšie a najdôležitejšie problémy v živote sú v istom zmysle neriešiteľné. Nemožno ich vyriešiť, môžu iba pominúť.*

Nielen z mäsa a kostí

Nesmieme zabúdať na duchovný život. Dnes už to bez duše opäť škripe. Mravný postoj je reálny faktor. Hľadanie a vnímanie zmyslu osobného určenia je podstatnou súčasťou našej ľudskosti. Nemôžeme byť iba špekulanti bez svedomia. Svet ako gigantická nezmyselnosť naznačuje neustálu možnosť ešte väčšej katastrofy ducha i bytia. Uvedomením si, že *duša je vnútorne vnímaný život tela a telo je život ducha prejavovaný von*, že *telo a duša sú jedno*, možno pochopiť jednotu rôzností ako prejav univerzálneho duchovného princípu. Aj to patrí k odkazu, ktorý ponúkal Carl Gustav Jung.

Hranica poznania

Možno Jung svoje argumenty niekedy aj prispôboval tomu, čo chcel dokázať, ale aj tak svojím dielom prispel k odpoveďiam na najzákladnejšie otázky ľudskej existencie. *Život možno má zmysel, alebo možno nemá. Ja sa však nevzdávam nádeje, že zmysel predsa len má.* Vo svojich dielach potvrdzoval zmysel ľudskej existencie – prinášať svetlo do temnôt nevedomeného bytia. Zásadne prispel k prehĺbeniu i rozšíreniu popisu ducha, hlbokého tajomstva života. *Otázky duše ležia vždy za horizontom vedomia. Keď hovoríme o problémoch duše, hovoríme vlastne o veciach na hranici viditeľnosti, o veciach najintímnejších a najmenších... Naše činy ukážu, kto vlastne sme.*

Dušan Jedinák